

Rehabiliteringsplan

For personer med behov for koordinerte tjenester.

Randaberg
kommune

INNHOOLD

Forord	3
Innledning	4
Hvem er målgruppen?	
Hva vil vi oppnå med planen	
Del 1: Koordinering og samhandling	5
Hva mener vi med begrepet koordinerende enhet?	
Hva er en individuell plan?	
Hva er en koordinator?	
Mål og tiltak	
Del 2: Brukermedvirkning	8
Hva mener vi med brukermedvirkning?	
Mål og tiltak	
Del 3: Tilgjengelighet	10
Mål og tiltak	
Del 4: Opplæring og informasjon	11
Mål og tiltak	
Del 5: Igangsetting, oppfølging og evaluering	12
Mål og tiltak	
Del 6: Aktivitetsplan	13
Aktuelle linker	14

FORORD

Etter "Forskrift om habilitering og rehabilitering" av 1. juli 2001, plikter kommunen å lage en plan for sin habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet. Rådmannen satte 2006 ned en styringsgruppe og en prosjektgruppe til å utarbeide en rehabiliteringsplan.

Prosjektgruppen startet arbeidet ved utgangen av februar 2006 og var med i et nasjonalt utviklingsnettverk om kommunal planlegging for personer med behov for koordinerte tjenester i regi av Statens Kunnskaps- og Utviklingscenter for helhetlig Rehabilitering (SKUR).

Programmet "Samsynt og framsynt" hadde oppstart i 2004 og gikk ut 2007. Målet for programmet var å fremskaffe og formidle erfaringsbasert kunnskap som kan gi viktige bidrag til arbeidet med å utvikle en god re-/habiliteringspraksis i alle landets kommuner.

Prosjektgruppens mandat:

"Rådmannens ledergruppe har besluttet å utarbeide rehabiliteringsplan for Randaberg kommune. Planen skal utarbeides i tråd med gjeldende forskrift om habilitering og rehabilitering. Planen skal være praktisk anvendbar som styringsdokument for samarbeid, prioriteringer og delplaner og skal tilpasses de økonomiske rammer som foreligger."

Februar 2011 er plandokumentet revidert av kommunens tverrfaglige koordineringsteam.

Magne Fjell
Rådmann

Torild L. Fjermestad
Leder styringsgruppa

INNLEDNING

Randaberg kommune bruker rehabilitering som et samlet og overordnet begrep for både habilitering og rehabilitering i tråd med anbefalinger i Forskrift om habilitering og rehabilitering (videre i planen kalt rehabiliteringsforskriften) og Stortingsmelding 21 (1998-99) Ansvar og meistring.

Rehabiliteringsforskriften har følgende definisjon:

”Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå mest mulig funksjons- og meistrings- evne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet.”

Tradisjonelt har rehabilitering hatt fokus på helsetjenester og det å bli ”frisk igjen”. Det er mindre kjent at målet med rehabilitering skal være økte muligheter for deltagelse og meistring og at dette omfatter deltagelse på arenaer som skole, arbeid, kultur og nærmiljø.

Rehabilitering har selvstendighet og deltagelse som formål og det gjør at andre sektorer enn helsetjenestene må komme på banen i forhold til den enkelte bruker. Dessuten trenger en samfunnsmessige tiltak slik at det tilrettelegges for alle. Det er dette tverretatlige aspektet som ligger til grunn for den nye rehabiliteringspolitikken.

Hvem er målgruppen?

Rehabilitering retter seg mot mennesker med funksjonsnedsettelse som har behov for sammensatte, planlagte og koordinerte tiltak for å komme videre med sine liv. Årsaken til funksjonsnedsettelsen kan være av fysisk, psykisk, sosial eller sammensatt art. Rehabilitering omfatter både barn, unge, voksne og eldre. Pårørende vil i mange tilfeller også være med i målgruppen, særlig der det dreier seg om barn.

Hva vil vi oppnå med planen?

Formålet med planen er å komme fram til en entydig og helhetlig forståelse av rehabilitering i Randaberg kommune. Planen gjelder alle tjenesteområdene i kommunen. Å sikre eierforhold og forankring i alle ledd, administrativt, faglig og politisk, er en av intensjonene med planen.

På denne måten ønsker kommunen å sikre at brukere med sammensatte behov får tjenester som er forsvarlig både når det gjelder den enkelte tjeneste og ved koordinering av et sammensatt tjenestetilbud.

Det endelige målet er at brukere med nedsatt funksjonsevne og med sammensatte behov skal kunne mestre og delta likeverdig i samfunnet ut fra de forutsetninger den enkelte har.

1: KOORDINERING OG SAMHANDLING

Rehabilitering handler ikke om en tjeneste eller et tiltak, men flere tjenester og tiltak satt i system. Det handler om samarbeid mellom bruker og hjelpeapparat og samarbeid mellom ulike instanser i hjelpeapparatet – på tvers av sektorer og nivåer.

Rehabiliteringskoordinator skal bidra til å samordne tiltak for personer med behov for hjelp fra flere områder i kommunen. Det skal i praksis være en tydelig adresse i hjelpeapparatet i saker som gjelder rehabilitering. Bruker skal slippe å ta kontakt med flere ulike tjenesteområder. Brukeren skal også kunne henvende seg til det tjenesteområdet en jevnlig har kontakt med og via den få kontakt med rehabiliteringskoordinator. Det finnes ulike måter for å koordinere arbeidet rundt den enkelte bruker. Arbeidsmetodene vi bruker i Randaberg er ansvarsgruppe, individuell plan og/eller koordinator.

Hva mener vi med kommunens koordineringsfunksjon?

Rehabiliteringsforskriften pålegger kommunen å opprette en koordineringsfunksjon for rehabiliteringsvirksomheten. Dette skal være et sted å henvende seg for brukere, ansatte og samarbeidspartnere angående rehabilitering og/eller Individuell plan og være en pådriver for rehabiliteringsvirksomheten. I Randaberg er denne koordineringsfunksjonen lagt til stillingen som rehabiliteringskoordinator. Arbeidsområdet er på tvers av alle tjenesteområder i kommunen.

Hva er en Individuell plan?

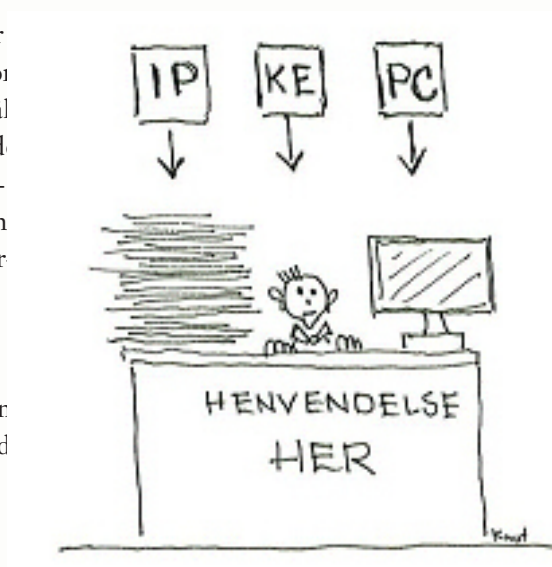
Individuell plan er et dokument som skal fungere som et verktøy/virkemiddel for å sikre samarbeid mellom bruker og hjelpeapparatet og mellom de ulike tjenesteområder. Planen skal sikre at brukeren får et sammenhengende tjenestetilbud og gi en oversikt over dette. Det er brukerens egne mål som skal være styrende i planen og legges til grunn når tiltak utformes.

Hva er en koordinator?

En koordinator er en ansatt i hjelpeapparatet som får et spesielt ansvar for å følge opp en bestemt bruker med individuell plan. En koordinator kan også oppnevnes uten at det skal utarbeides en Individuell plan. Mål er å sikre at brukeren til enhver tid har en fast kontaktperson å forholde seg til i hjelpeapparatet. Koordinatoren skal sikre at personen får medbestemmelse, informasjon om rettigheter og muligheter samt være den som holder oversikt i saken. I tillegg skal denne ivareta brukeren i overgangssituasjoner mellom ulike faser i livet.

Hva mener vi med ansvarsgruppe?

En ansvarsgruppe er en arbeidsgruppe som er satt sammen av brukere selv, eventuelt pårørende, og de fagpersonene som gir brukeren bistand. Ansvarsgruppe er ikke lovpålagt, men brukes som et virkemiddel for å koordinere de ulike tjenestene brukeren har behov for.

Slik vil vi ha det:

Alle som gir tjenester til personer med behov for flere tjenester skal samhandle for å gi brukeren et sammenhengende og godt tjenestetilbud.

Slik gjør vi det: Randaberg kommune skal ha en tydelig og lett tilgjengelig koordineringsfunksjon.

Rehabiliteringskoordinator skal:

- Være en meldeinstans for koordineringsbehov og skal utarbeide melderutiner som gjøres kjent i organisasjonen.
- Være et sted å henvende seg for brukere, ansatte og samarbeidspartnere angående rehabilitering.
- Være systemansvarlig for ordningen Individuell plan, koordinatorene og ansvarsgrupper.
- Ha myndighet til å kalle inn til samarbeid på tvers av kommunale sektorer og virksomheter i saker som krever samarbeid og avklare ansvarsforhold mellom disse. Hvis interessekonflikt oppstår mellom fagpersoner eller tjenesteområder trekkes leder av tjenesteområdene inn.
- Ha ansvar for å melde opplæringsbehov innen rehabilitering og individuell plan.

Slik gjør vi det: Koordineringsfunksjonen skal gjøres kjent for alle ansatte i kommunen.

Informasjon om koordineringsfunksjonen skal innføres som en del av nyansattepakken.

- Kunnskap om koordineringsfunksjonen skal gis på personalmøter i de aktuelle avdelinger.
- Rehabiliteringskoordinator skal være kjent og tilgjengelig i det kommunale tjenestetilbudet.
- Det skal foreligge skriftlig informasjon om rehabiliteringskoordinator i papirformat, i kommunens kvalitetssystem og kommunens innbyggerportal (internettside).

Slik gjør vi det: Individuell plan skal være et kjent arbeidsredskap for samhandling mellom tjenester i kommunen.

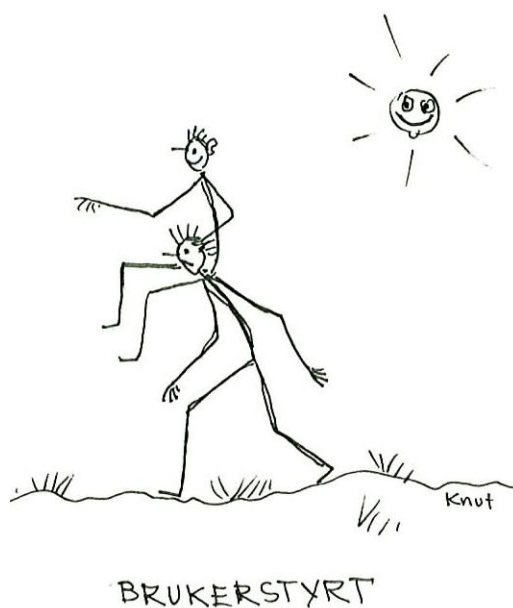
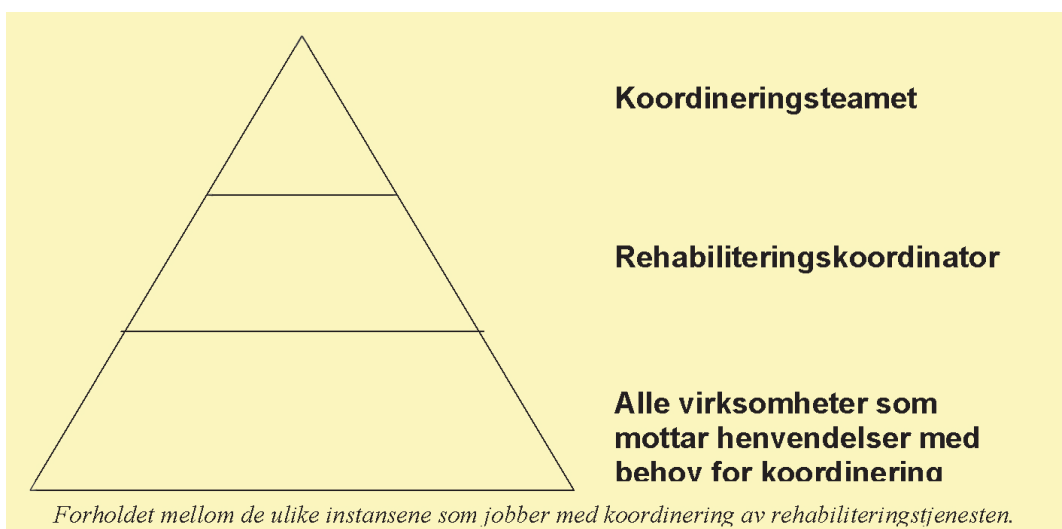
- Det skal gjennomføres regelmessig koordinatoropplæring for å sikre dyktige koordinatorene for individuell plan.
- Det er utarbeidet felles rutiner og retningslinjer for ansvarsgrupper for alle tjenesteområder.
- Eksisterende mal for individuell plan skal revideres.
- Web-basert fagsystem for Individuell plan vurderes innført
- Informasjon om Individuell plan skal gis til alle ansatte som jobber i relasjon til brukere. Dette gjelder også barnehage- og opplæringssektoren.

Slik gjør vi det: Kommunen skal samhandle med aktuelle samarbeidspartnere.

- Rehabiliteringskoordinator skal bidra til at kommunen oppretter skriftlige samarbeidsavtaler med aktuelle samarbeidspartnere og at disse blir fulgt opp og evaluert.

Slik gjør vi det: Kommunen har etablert et overordnet tverrfaglig koordineringsteam som skal være en pådriver for å utvikle rehabiliteringsvirksomheten.

- Koordineringsteamet skal være en pådriver for rehabiliteringsvirksomheten og ha en støttefunksjon for rehabiliteringskoordinator.
- Koordineringsteamet består av fagpersoner fra Helse og omsorg, Barn og familie, NAV og Skole.
- Koordineringsteamet har ansvar for å iverksette og følge opp rehabiliteringsplanen.
- Koordineringsteamet opprettes som en prøveordning og evalueres etter to år.

Slik vil vi ha det:

Personer med behov for flere tjenester og pårørende skal oppleve at det er enkelt å henvende seg til tjenesteapparatet.

Slik gjør vi det: Personer med behov for flere tjenester, eller pårørende, opplever at de møter en person med kunnskaper om tjenestetilbudet som kan hjelpe dem å finne frem.

- Det opprettes enkle henvendelsesrutiner og det skal være lav terskel for kontakt med tjenesteapparatet.
- Ved nyoppstått rehabiliteringsbehov skal bruker med en gang få tilbud om kontaktperson i kommunen.
- Brukere med behov for koordinering av tjenester skal få informasjon om individuell plan, ansvarsgruppe eller en kontaktperson.

Slik gjør vi det: Sikre livsoverganger som barn/voksen, skole/arbeid, funksjonsfrisk/funksjonsnedsettelse.

- Ved overgang til videregående skole skal ungdom/pårørende få en kontaktperson i kommunen som følger han eller henne gjennom videregående skole. Dette for å ivareta kommende behov ved overgang til voksenlivet.
- Overføring av ansvar mellom tjenesteområder eller etater skal være overlappende for å sikre kontinuitet i tilbudet.

Slik gjør vi det: Personer som henvender seg til kommunen skal oppleve å bli møtt med respekt.

- Personer som henvender seg til kommunen skal få tilbakemelding på henvendelser enten muntlig eller skriftlig.

2: BRUKERMEDVIRKNING

”Den vet best hvor skoen trykker som har den på.” (Gammelt ordtak)

I rehabiliteringsarbeid er det brukeren som er den sentrale aktør. Fagpersoner skal gi støtte og relevant bistand slik at personen det gjelder kan nå sine mål. ”God dialog gir gode resultat”.

Hva mener vi med begrepet brukermedvirkning?

- Når bruker enkeltvis eller i organiserte grupper kan påvirke saker eller tjenester som angår dem.
- Når tjenesteapparatet lytter til brukerens kompetanse, erfaringer og ressurser og la dem slippe til i utviklingen av tjenestene.

Slik vil vi ha det:

Den som har behov for rehabilitering skal bli møtt med respekt og oppleve seg sett og hørt.

Slik gjør vi det: Kommunen skal legge til rette for at den enkelte skal kunne mestre sin egen fremtid.

- Det skal være tydelig og enkelt hvor en skal henvende seg for å melde behov for rehabilitering.
- Brukeren skal få god informasjon og bli ledsaget videre i hjelpeapparatet.
- Fagpersoner skal vise respekt for de valgene brukeren tar for sin egen fremtid.
- Alle med behov for rehabilitering skal få hjelp til å utforme egne mål.
- Pårørende og verge skal sikres medvirkning i saker hvor dette er aktuelt.
- Brukermedvirkning skal kvalitetssikres gjennom å bruke individuell plan, opprette ansvarsgruppe eller egen kontaktperson.
- Den enkelte skal være med å forme sitt eget rehabiliteringstilbud.

Slik gjør vi det: Den som har behov for rehabilitering skal ha mulighet til å påvirke og utvikle rehabiliteringstilbudet på systemnivå.

- Randaberg kommune har etablert Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i tråd med lovverk.
- Randaberg kommune skal være i dialog med brukerorganisasjoner og frivillige organisasjoner.
- Befolkningen skal sikres at innspill og erfaringer angående rehabilitering blir dokumentert og brukt i evaluering av rehabiliteringsvirksomheten.
- Kommunens innbyggere kan gi sine tilbakemeldinger via ulike kanaler på kommunens internettside.

3: TILGJENGELIGHET

Universell utforming handler om likestilling ved at vi utformer omgivelsene våre på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker. Med likestilling mener vi at alle skal ha samme mulighet til å delta på samfunnsarenaer som for eksempel utdanning, arbeid, nærmiljø og fritid. Fysiske omgivelser, tjenester og service skal kunne brukes av alle.

Rehabilitering vil for mange handle om en omstillingsprosess eller en annen måte å leve på. Ikke alle vil oppleve å komme tilbake til den situasjonen de var i før ulykken, sykdommen eller krisen inntraff. Det er viktig at samfunnets arenaer er utformet på en slik måte at det er mulig å fortsatt kunne delta som en aktiv del av samfunnet.

Det er flere grupper som har behov for tilrettelegging. Eksempler på dette er personer med bevegelseshemming, synshemming, hørselshemming, allergi, psykisk og sosiale begrensninger.

Slik vil vi ha det:

Alle som bor i Randaberg skal være sikret lik mulighet til deltakelse sosialt og i samfunnet.

Slik gjør vi det: Alle skal ha tilgjengelighet til kommunens tjenester.

- Lokalene skal være utformet etter prinsipper om universell utforming.
- Rom skal utformes slik at de skaper trygghet uten for mye støy og mange mennesker.
- Det skal være tilgang til å snakke med saksbehandler i enerom og ikke i åpen skranke.
- Kommunale bygg skal ha godt inn klima.
- Det skal være tilgjengelig mobil teleslynge på alle kommunens publikumsbygg

Slik gjør vi det: Alle skal få informasjon om rettigheter og muligheter i kommunens tjenestetilbud.

- Alle som henvender seg til kommunen skal få klargjørende svar på telefon.
- Kommunens nettsted skal være lett å finne frem på, og ha syntetisk tale.
- For dem som ikke behersker internett, skal det være mulighet for personlig kontakt.
- Ved mottak av e-post, skal det sendes svar om at den er mottatt og om når en kan forvente svar.

Slik gjør vi det: Alle skal ha mulighet til å delta i samfunnet.

- Alle offentlige plasser og bygg skal være tilrettelagt etter prinsipper om universell utforming.
- Kommunen samarbeider med private bedrifter/næringsforeningen for å få til tilrettelegging av private bygg.
- Ved arealplanlegging skal det vurderes om en skal avsette tomter til personer med funksjonshemming. Disse har behov for plass til bolig på ett plan med god tilrettelegging av vei og terreng i forhold til atkomst bolig.
- Kommunen skal ha økt fokus på tilrettelagte arbeids- og aktivitetsplasser.
- Kollektivtrafikken skal kunne brukes av alle. Dette innebærer tilrettelegging av holdeplasser, samt lave innganger på busser og båter.
- Alle skal kunne benytte seg av fritids- og kulturtilbud ved at arenaer for kultur tilrettelegges fysisk og at kommunen samarbeider med frivillige lag og organisasjoner.

4: OPPLÆRING OG INFORMASJON

Rehabilitering er et felt som er i stadig utvikling. Undersøkelser har viser at forskjellige faggrupper har ulik forståelse av begrepet. Dette kan føre til svært ulike tankerekker og dermed ulik praksis. Dette kan få konsekvenser for dem det gjelder. Randaberg kommune har som mål at alle ansatte skal ha en felles forståelse om hva rehabilitering innebærer. Det er derfor nødvendig med kompetansehevende tiltak.

Slik vil vi ha det:

Ansatte i Randaberg kommune skal ha en felles forståelse og tilstrekkelig kompetanse innen feltet helhetlig rehabilitering.

Slik gjør vi det: Sikre at de ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse om helhetlig rehabilitering.

- Kommunen skal gjennomføre intern informasjon/opplæring om helhetlig rehabilitering og koordinerende enhet.
- Koordinatoropplæring.
- Koordinatorsamlinger 1-2 ganger i året for erfaringsutveksling og evaluering.
- Informasjon om ansvarsgrupper som arbeidsmetode.
- Det skal arbeides for økt kompetanse på samhandling.

Slik gjør vi det: Sikre at informasjon om tilbud og tjenester blir gitt på en slik måte at den er tilgjengelig for alle.

- Det skal være tilgjengelige og oppdaterte tjenestebeskrivelser/serviceerklæringer på servicetorget og på internett.
- Brukere som ikke er i stand til å bruke elektronisk dataverktøy skal få personlig veiledning og hjelp på servicetorget eller informasjon i papirform.

5: OPPFØLGING OG EVALUERING

Planen skal være et styringsverktøy for de ulike tjenesteområdene. Planen skal være med på å fremme utvikling og livskvalitet for den enkelte bruker av tjenestene. Den skal knytte de ulike tjenestene sammen for å få til et helhetlig tilbud for store og små. Dette vil gjøre kvaliteten på tjenestetilbudet bedre.

Slik vil vi ha det:

Planen skal være kjent og brukes aktivt i hele organisasjonen.

Slik gjør vi det: Tjenesteområdene er forpliktet til å følge opp planen på alle nivåer.

- Kommunen inngår forpliktende samarbeidsavtaler med aktuelle samarbeidspartnere.
- Koordineringsteamet har ansvar for oppfølging og evaluering av planen.
- Det skal etableres samarbeid og dialog med brukerorganisasjoner, frivillige organisasjoner, eldreråd og brukerråd.
- Planen skal være tilgjengelig på kommunens nettsider.
- Det gjennomføres årlige evalueringer om koordinatorfunksjonen i forhold til brukermedvirkning og om systemet fanger opp alle som har behov for bistand fra flere instanser.
- Planen skal rulleres hvert 4. år.

6: AKTIVITETSPLAN

Slik vil vi ha det	Tiltak	Ansvar	Periode	Status/kommentarer
Alle som gir tjenester til personer med sammensatte behov skal samhandle for å gi brukeren et sammenhengende og godt tjenestetilbud	Utarbeide melderutiner for koordineringsbehov og gjøre dette kjent i aktuelle avdelinger. Utarbeide prosedyrer for å sikre overgangsfaser	Koordinerings- teamet sammen med tjeneste- områdelederne	2011-2012	Melderutiner planlagt våren 2011. Koordineringsteamet er ressurspersoner for IP i egne avdelinger. Arbeidet med rutiner for overgangsfaser er startet – vil videreføres
Individuell plan skal være kjent og nyttes i rehabiliterings-arbeidet	1) Gjennomføre koordinator-opplæring 2) Forenkle eksisterende mal 3) Gjennomføre årlig koordinator-samling	Koordinerings- teamet	Hele plan- perioden	1) Utarbeidet opplæringspakke for koordinatører. Oppstart våren 2011. 2) Vurderes sammen med Sam-pro (web-basert løsning) 3) Samling planlagt gjennomført våren 2011
Koordineringsfunksjonen skal gjøres kjent for ansatte i kommunen	Informasjon om koordinerings-funksjonen i nyansattepakken og på personalmøter i aktuelle avdelinger.	Koordinerings- teamet	Repeterende tiltak hele plan- perioden	Informasjon gjennomført i ulike avde- linger/møter. Informasjon om nye rutiner/retnings- linjer våren 2011.
Informasjon	Profilere rehabiliteringstilbud på kommunens hjemmeside	Rehab.koord. Koordinerings- teamet	Hele plan- perioden	Informasjon i papirformat på servicetor- get. Jevnlige oppdatering på hjemme- side. Utarbeide egen rehabiliterings- brosjyre. Hjemmesiden er tilrettelagt med syntetisk tale.
Sikre gode samarbeidsverktøy	Opprette rutiner og retnings- linjer for ansvarsgrupper. Intern opplæring i ansvarsgruppe som arbeidsmetode	Koordinerings- team og tjeneste- sjefene	Hele plan- perioden	Rutine og retningslinjer er utarbeidet. Informasjon/opplæring i ulike avde- linger planlagt oppstart våren 2011
Økt kunnskap om universell ut- forming blant teknisk personell	Etablere samarbeidsrutiner mel- lom kommunens rådgiver innen universell utforming og kom- munale instanser som jobber med utbygging	Rådgiver innen universell utform- ing og leder tekni- ske tjenester	2008	Vil ikke behandles under rehabiliter- ingsplanen. Alle utbyggingsplaner har eget punkt om dette. Vår 2011 skal det avholdes kurs for aktuelt personell som jobber ute i feltet.
Tverrfaglig samarbeid	Etablere samarbeidsavtaler m/ samarbeidspartnere. Etablere samarbeid og dialog med bru- kerorganisasjoner, eldreråd og brukerråd	Rehab.koordina- tor sammen med tjenesteom- rådelederne	Hele plan- perioden	Ulike samarbeidsavtaler utarbeidet - ligger i de ulike avdelingene. Dialog m/brukerorg. v/behov – Ikke etablert samarbeid. Jobbes aktivt med dette videre
Videreutvikle rehabiliterings- virksomheten	Opprette tverrfaglig koordi- neringsteam som jobber med tiltakene	Rehab.koordina- tor sammen med tjenesteomr.l.	Hele plan- perioden	Teamet er etablert. Evalueres etter 2 år
Evaluering av virksomheten	Opprette tilbakemeldingskanal på nettsiden	Rehab.koordina- tor og web- ansvarlig	Hele plan- perioden	E-post adresser ligger tilgjengelig på nett
Oppfølging og evaluering av planen	Koordineringsteamet har faste møter	Koordinerings- teamet	Hele plan- perioden	Koordineringsteamet etablert. Det job- bes aktivt for å bruke planen
Kvalitetssikre det tverrfaglige samarbeidet	Det skal vurderes å innføre et web-basert fagsystem for indivi- duell plan	Koordinerings- teamet sammen med tjeneste- sjefene og IT-avdelingen	Hele plan- perioden	Under behandling. Systemet er presen- tert internt. Fått pristilbud. Innhentet info fra andre kommuner som er igang
Sikre ansatte tilstrekkelig kom- petanse og felles forståelse av helhetlig rehabilitering og individuell plan	Kompetanseheving og opp- læring internt	Koordinerings- teamet og tjenestesjefene	Repeterende tiltak hele plan- perioden	Tiltak i ulike avdelinger gjennom året. Felles opplæring våren 2011

AKTUELLE LINKER

- Forskrift om habilitering og rehabilitering.
(http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdata/for/sf/ho/ho-20010628-0765.html&emne=habilitering*&&).
- Forskrift om individuell plan etter helselovgivningen og sosialtjenesteloven.
(http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdata/for/sf/ho/ho-20041223-1837.html&emne=individuell+plan*&&).
- Helsedirektoratet. Tema: Rehabilitering og habilitering.
http://www.helsedirektoratet.no/habilitering_rehabilitering/
- Brosjyre om koordinerende enhet.
http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00059/Koordinerende_enhet__59609a.pdf
- Brosjyre Individuell plan.
http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/faktahefter/individuell_plan__brosjyre_29612

